

Сания Чинакаева ВКонтакте битендә болай ди: «Хәерле кон. Без Фәридә Хәсәновнаны беләбез, Вачевкада 20 елдан артык яшәмәсәк тә. Мин тумышым белән Темников районныннан, буген Питерда яшибез. Өти-әниләребез янына Вачеевка авылына килгәч, кибеткә йори идек. Ул бик яхшы сатучы, акыллы, чисталыкны ярата, кибеттә һәрчак тәртип була иде. Ярдәмчел, товары турында һәрвакыт әйтеп бирә, һәрсәгә кирәклеген дә анлата. Ходай ана сәләмәтлек, унышлар бирсен. Анын турында «Ельниковская трибуна» газетасына язганнары очен зур рәхмәт; ул мона өз хезмәте белән лаек.» Берничә кон элек кулланучылар коо-пәрациясенен ин олкән хезмәткәрләрен-һән берсе Фәридә Хәсән кызы Богдановага житмеш яшь тулды. Аны бу дата белән котларга хезмәттәшләре О.И.Балаева белән Н.И.Салаева килгән иделәр. Ольга Ивановна, Ельники райпосы профкомы рәисе буларак, туган конен билгеләп үтүчә Фәридә апага бик күп жылы сүзләр әйткән: «Буген Фәридә Хәсәновна районнын кулланучылар кооперациясе системасында ин олкән сатучы. Остәвенә, һөнәрәнә тугры калып, буген дә эшли. Һәм, минемчә, эш ачпада түгел, ә сайлаган һөнәрәнә мәхәббәттә; ул ана 45 елдан артык һомерен багышлаган.»

Фәридә апа Богданова яши торган Вачеевка авылы Ельники районнындагы кечкенә генә торак пункт. Халкын бармак белән генә санарга һомкин. Ә менә сөүдә һомктасы, барлык авырлыкларга карамастан, бугенге конгә кадәр эшли, чонки анда сатучы – Фәридә Хәсән кызы бар. Күршеләрдәге Новоямская Слобода, Новоникольское, Новый Ковыляй кебек зур торак пунктлардагы күп кенә кибетләрдә күптән кадрлар житми, ә Вачеевка кибете ишеге һәрвакыт ачык. Кибеттә халык теләген тәэммин итәрлек товарлар бар: кирәкле продуктлар һәм товарлар Ф.Х.Богданова заявкасы буенча кайтарыла. Якын-тирә торак пунктларда яшәүчеләр, ә бу, нигездә, олкән яшьтәге кешеләр, сатучынын тырышлығы очен ана рәхмәтләләр.

Язма һомроебыз турында берничә сүз. Ул өз юлын кечкенә кызчык буларак сайлаган: иптәшләре белән бергә (ә алар ике дистә-дән артык кеше жыелган) сигезенче сыйныфны темамлагач, Саранск кооператив училищесына укырга керергә карар кылган. Барлык абитуриентлар арасыннан укырга ул ялгызы кала. Дуслары, торле сәбәпләр табып, курстан китеп барганнар. Бәлки, ул да киткән булыр иде, әмма өти-әнисе һәм ике туганнан туган абыйсы кызнын училищени темамлавын таләп иткәннәр; шуна ул бу уку йортын темамлаган.

Белгәнәбезчә, беренче эш конә һәм беренче эш урыны һәрвакыт хәтердә уелып кала. Анын – Ликенье авылы. Голландкалы кечкенә кирпеч бина. Торле яшьтәге сатып алучылар, күпчелек очракта - танышлар, кайбер туганнары, яшь кибетчә кызны ачык йоз

белән каршы алганнар. Кыскасы, хезмәткәргә кем эш белән, кем сүз белән ярдәм итә шул вакыт. Бу елларда күчмә сөвдә прилавкалары күп кенә хезмәткәр очен эшенен аерылгысыз бер олеше булып саналган. Менә Фәридә дә районндагы Сузеляткага, Коринога, Старые Шалыга сөвдә итәргә чыга торган булган. Сатудан башка, капчыктагы тоз-ярмаларны һәм каробкалардагы башка товарларны автолавкага тояп жибәрәргә, ә кичен бушатырга үзенә туры килгән. Шул сәяхәтләрдән сон ул оенә арып кайта торган булган, ә ойдә- гаилә, хужалык. Бүген дә Фәридә Хәсән кызы ярдәмнәре очен әнисе Әйшә Садретдин кызы Кремчееваны һәм кайнаһасы Манинур Хәлим кызы Богданованы рәхмәт сүзләре белән искә ала.

Фәридә Хәсән кызы Богданова Ликень-еда ун ел эшли. Тәҗрибә туплады, отчет тозергә ойрәндем, күп кенә авыл ке шөләренен гореф-гадәтләрен һәм их-тыяжларын белдем, дип истәлекләрен январта ул. Тик менә туксанынчы еллар килеп житә. Ликень авылындагы кибет, рентабельле булмавы аркасында, ябыла. Аны ябалар, ә сатучы Фәридә Хәсәновнаны Лобановка авылына күчәрәләр. Нәрва-кыттагыча эш урынына кадәр хатын жәяв йори. Хәер, ара ерак түгел. Кайчагында авылдашлары яки туганнары эшкә кадәр машинада алып барганнар, әмма бу бик сирәк булган.

- Лобановка авылында мин берәз эш-ләдем, - дип сойли юбиляр. - Әмма бу бик авыр еллар иде. Ярмалар, шикәр талон буенча бер кешегә 300 граммнан жибәрелә иде. Шырпы, сабын да талонга иде. Яхшысы-яманы белән бу еллар да үтә. Аннары Фәридә Хәсән кызы Богданова Вачеевка авылындагы гади авыл оендәге кибеткә килә. Вакыт тозелешкә үз эзен сала һәм ул елдан-ел искереп, тузып бетә. Хатын әле яна сөвдә ноктасы тозу турында сорап партия райкомы, район кулланучылар жәмгыяте идарәсе бусагаларын бер генә тапкыр йореп чыкмый. Бу иске кибеттә эшләп булмагач, югары инстанцияләр рохсәте белән, биш ел оендә сөвдә итә. Шулай да башлаган эшенен матур чишелешенә ирешә ул. 2011 елнын козендә Вачеевгада яна кибет ачыла: прилавка артында - таныш кеше.

Күпьяеллык һәм мактауга лаеклы хезмә-те очен Фәридә Хәсән кызы Богданова Мордпотребсоюздан медальләр ала, шулай ук «Хезмәт ветераны» исеменә ия. Анын эшендә нәрвакыт кызлары - эти-әниләреннән ерак түгел яшәвче Галия белән Халидә ярдәм итәргә әзер. Фәридә әбиләренен даими кунаклары - дүрт кыз оныгы һәм бер малай оныгы. Бер правнучкасы да бар.

Үз һөнәренә тугры кешеләрне хәзер табу кыен. Балалары, оныклары кайгыртучанлы-гы һәм хормәте белән уратылган Фәридә Хәсән кызы Богданова бүген дә рәхәтләнәп эшли; Ельники районы кулланучылар жәм-гыяте житәкчелеге һәм авылдашлары арасында мактаулы урын алып тора.

Наилә НАСЫРОВА